

“Bilgi çöpçüleri”; bir tanım mı bir meslek mi?

Dr. Serdar Biroğul
sbirogul@yahoo.com

Amerika’da ortaya çıkan bir meslek adeta “Bilgi çöpçüleri”. Hemen akla bilgi hırsızları veya sanal bilgi çöplüğünde bilgi ayıklamaya çalışan acemi kişiler geliyor. Ancak bu kişiler sanılanın aksine, günümüz teknolojisini en yakından izleyen, hem bilgi olarak hem de amaçları hakkında son derece donanımlı insanlar. Normal yaşam sürecinde insanlar çöplerini (-ki çöp kavramı kısaca, bir ürünün kullanımından sonra geriye kalan ve önemini yitirmiş atıklardır) rastgele ve hiç düşünmeden atarlar. Elbette bu çöpleri toplayan ve mevcut çevreyi temizlemeye çalışan resmi temizlik personeli bulunuyor. Ancak unutulmuş bir nokta da ise geceleri veya kimselerin olmadığı zamanlarda çöpleri toplayan gözden uzak gönüllü gerçek temizlikçiler görev yapıyor. Bu kişiler, çöplerden topladıkları çöpler ile hayatlarını idame ettiriyorlar. Topladıkları çöpleri ilgili kişilere ya satıyor ya da kendileri kullanıyorlar. İşte dünyamızda normal varlık yaşantımızdaki bu gerçekliğin aynısı bilgi çöpçülerine de uyarlanabilir. Bu kişiler de, çöpleri karıştırarak önemsiz sayılarak atılan cd, flash bellek, harici-dahili hard disk gibi bilgi kaynaklarını topluyor ve ilgili kişilere ya satıyor ya da kendileri kullanıyorlar. Bilgi çöpçülerinin yaptıkları aslında bilgi hırsızlığına girmiyor. Çünkü bu insanlar, gerekli olmadığı veya işe yaramadığı düşünülerek atılan veri depolayıcılarını değerli kılmaya çalışıyorlar. Değerli kılmadaki kasıt ise, verinin kötü veya iyi amaçlı olarak kullanılmasıdır.

Günümüzde bilginin üretilmesi, yaygınlaşması ve geçerliliğini yitirmesi çok hızlı gerçekleşiyor. Böyle olunca da kişiler için önem arz etmeyen fiziksel bilgi kaynak çöplükleri hızlı artıyor ve başka kişiler için son derece önemli bilgilerin kalıntıları olabiliyor. Bilginin varlığı ve bunun saklanması kadar yok edilmesi de çok önemli. Büyük firmalarda bilginin yok edilmesi için ciddi yaklaşımlar ve sınırlandırmalar bulunuyor. Ancak bunu uygulayan firmaların sayısı oldukça az. Çöp kutusunda bulunan bir CD’yi, tanımlanmış olan yok etme prosedürlerine uymadan attığı için görevinden alınan genel müdürler olabiliyor.

Nasıl ki yazılı evrakların yok edilmesi ile ilgili yok etme prosedürleri bir çok kurumda gizli olarak uygulanıyorsa (yakma, özel kırma makinelerinden geçirilmesi vb..), bilgileri oluşturan verilerin de güvenli bir biçimde sayısal olarak özel yazılımlarla silinmesi veya fiziksel olarak yok edilmesine yönelik ciddi yaklaşımlar sergilenmeli.

Bir CD-DVD’deki verinin kullanılmasının önlenmesi için o CD-DVD’nin fiziksel olarak kullanılmaz hale getirilmesi gerekiyor. Harici-dahili harddisk’in içindeki bilgileri silmek veya format atmak, bilginin yok edildiği anlamına gelmiyor. Bu veriler, çok rahat bir şekilde özel yazılımlarla geri kazanılabiliyor. Bu tür donanımlar, yine fiziksel olarak (yüksek ısıya sahip fırınlarda yok etmek, yüksek basınçlı press makinelerinde parçalamak vb..) ilgili tarafların gözetimi altında yok edilmeli.

Bu arada Amerika’daki bilgi çöpçülerinin, kimsenin önemsemeyerek atığı bilgi kaynaklarından çok önemli veri ve bilgilere ulaşıp firmalar için ciddi anlamda tehlike oluşturdukları tespit edilmiş.

Bilgilerin yok edilmesine kurumsal olarak bakıldığında bilginin yönetimi ve güvenliğini çok ciddiye alan kurumlar ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi’ni kuruyorlar. Bu yönetim sistemiyle, tüm veri/veri ağının erişim, yönetim ve kullanımı belirleniyor. Tanımlanmış belli standart yapıları sayesinde bilgi varlığının yaşam döngüsünün mevcudiyeti sağlanıyor.

Bilgi yaşam döngüsünün temel maddeleri ile bilginin oluşturulması, saklanması, zedelenmesi, işlenmesi, aktarılması, kullanılabilirliği, kaybolabilirliği ve son olarak da yok edilebilirliği gerçekleştirilmeye çalışılıyor. Aslında kurumlar bilgi güvenliği yönetim sisteminin güvenlik kısmı üzerine çok eğilirken bilgi veya veri depolama aygıtlarının yok edilmesi konusuna gerekli önemi vermiyorlar. “Yok edildi” denilen verilerin bilgi çöpçüleri tarafından elde edilerek nasıl, ne için, kime karşı kullanılacağını tahmin etmek çok zor. Kişisel bazda da kişilerin kendi veri depolama aygıtlarını çöp olarak atmaları durumunda çok dikkat etmeleri gerekiyor. Her iki durumda işe yaramaz denilerek atılan veri depolama aygıtı, bir anda ortaya çıkan gizli bir silah gibi tehlike oluşturması hiç de zor değil.

► Etrafımızdaki takım elbiseli, iyi eğitilmiş saklı “bilgi çöpçüleri”nin farkına varabilmeniz ümidiyle...